

Luzerne, waar is het goed voor?

Tekst en foto's: Wilma Wolters

Hooi 'reserveren' gaat niet. Het is er gewoonweg niet, en of het dit jaar komt is nog maar de vraag. Graskuilen zijn eind april, begin mei gemaakt en worden op sommige plekken nu al weer aangebroken. En als dit artikel geschreven wordt, is juni nog maar twee dagen onderweg...

Pas gemaaide luzerne, vlak voordat het de drogerij in gaat.

Als er geen hooi is, er weinig graskuil lijkt te komen, de maïs er ook nog niet florissant voor staat en over stro nog weinig te zeggen is, mag je concluderen dat er geen gemakkelijk najaar aankomt voor veehouders en hun dieren. Tenzij er vandaag een fijne regenbui valt. En morgen nog een, en de dag na morgen, en de dag daarna en daarna en daarna. Het KNMI zegt dat het 'zeker twee weken achtereen flink moet regenen waarbij grootschalig zo'n anderhalve maandsom valt' om het neerslagtekort weg te werken. Maar aangezien de mens nog altijd geen invloed heeft op het weer, zijn vooralsnog creatief zijn en tijdig handelen de enige manieren om de ruwvoervoorraad nog iets naar de hand te zetten.

Creatief zijn

Creatief zijn door buiten je kaders te denken. "Luzerne voeren bijvoorbeeld", vertellen vader Theo en dochter Annemarie Timmerman van de gelijknamige groenvoerdrogerij in Kortgene, Zeeland. "Luzernebalen zijn relatief onbekend bij geitenhouders. Terwijl het in landen als Spanje en Frankrijk veel aan geiten gevoerd wordt."

De groenvoerdrogerij verwerkt het gewas binnen 24 uur tot balen van zo'n 350 tot 400 kg en met een vochtigheidspercentage van 17 procent. "Je hebt geen weerrisico, omdat het gewas niet op het land hoeft te drogen, en er ontstaan geen inkuilverliezen", aldus Timmerman. De prijs ligt, op dit moment, rond 280 euro per ton voor een volle vracht (66 balen), af fabriek. Daar komen eventuele transportkosten bij. "Maar we werken met een dagafzet, dus voor de juiste prijs moet je gewoon even bellen." Een veel gehoorde opmerking is dat luzernebalen duur zijn, weet ook Timmerman.

Elke twee minuten levert de pers een kant-en-klare baal af.

Timmerman heeft vorig jaar een grote loods gezet om de luzernebalen in op te slaan.

"Maar het kent veel voordelen. Luzernebalen hebben een goede structuur voor een goede pensprik en een hoog gehalte aan bestendig eiwit. Het kan een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van klauwproblemen en slepende melkziekte. Verder zit er caroteen in luzerne; dat is goed voor de vruchtbaarheid van geiten. En er zitten vitamines in, twee tot drie keer zoveel als in granen, hooi en kuil." Onafhankelijk adviseur Wim Govaerts weet wat luzerne kan doen. "Als je het nodig hebt, en je hebt het goede, dan doet luzerne wonderen en is het nooit te duur. Bij een snel rantsoen, bijvoorbeeld als je veel voorjaarsgrasklaver voert, past een structuurbron als luzerne heel goed. Luzerne kan dan het rantsoen vertragen waardoor de geit de

voedermiddelen beter kan benutten. Maar het hangt allemaal wel af van de kwaliteit luzerne die je hebt. Is het eerste snede of vierde snede en is het gemaaid na uren zonneshijn of na een maand regen? Als je het vakmanschap bezit om de luzerne te beoordelen, en het in te zetten op het juiste moment, is het goedkoop. Een geit wil extreem gevoerd worden, dat wil zeggen dat zij ervan houdt om op hetzelfde moment snel verteerbare blaadjes te eten en stug verteerbare stengels. Vlinderbloemigen als luzerne bieden dat. En als je het gewas kunstmatig laat drogen behoud je ook de DVE-waarde nog beter." Maar waarom zou er wel luzerne zijn als er nauwelijks hooi en kuil te maken is? Timmer-

man: "Luzerne heeft een diep wortelstelsel en kan in de kroon reservestoffen opslaan. Zo kan het gewas een periode van droogte beter doorstaan dan bijvoorbeeld gras. En als er dan regen komt, kan het zich weer sneller herstellen."

Tijdig handelen

Tijdig handelen kan, zegt Timmerman. "Natuurlijk weten wij ook niet wat het weer doet en kunnen we moeilijk inschatten hoeveel luzernebalen we kunnen maken. Maar er is krapte, dat weten we nu, dus sla op tijd in of probeer te reserveren. Dat kan vaak nog wel." De droogte speelt menig veehouder parten. Maar... er is toch niets zo veranderlijk als het weer?

Balen naar binnen- en buitenland

Groenvoerdrogerij Timmerman bestaat sinds 1913 en begon als foeragehandel. Nog altijd is het een familiebedrijf. Om voldoende aanbod van brokken en balen te hebben, contracteert het bedrijf 2.600 hectare land bij

boeren om gras en luzerne te telen. Daar komt jaarlijks 35.000 tot 40.000 ton gewas af, waarvan een derde tot balen wordt verwerkt en de rest tot brok. Sinds 2009 maakt Timmerman structuurbalen van luzerne. Deze vinden, net als de brokken, hun afzet in de mengvoerindustrie en in veehouderijbedrijven in met name Nederland, België, Duitsland en Engeland en zelfs Japan.

Droogste voorjaar ooit

'Het droogste voorjaar ooit', meldde het KNMI over maart, april en mei van 2011. 'Gemiddeld over het land viel 49 mm neerslag tegen 172 mm normaal. Dat is minder dan in het extreem droge jaar 1976, wat tot voor kort de kleinste hoeveelheid kende van de meetreeks sinds 1901. Ook de zon scheen met landelijk gemiddeld dit voorjaar 713 uur tegen 517 uur normaal meer dan ooit. Door het zonnige weer verdampte veel vocht. In combinatie met de weinige neerslag die er viel leidde dat tot de droogte waarmee we te kampen hebben. Het landelijk neerslagtekort – dat wordt berekend uit de hoeveelheid water die verdampt verminderd met de hoeveelheid neerslag – was aan het einde van de lente al opgelopen tot 135 mm. De voorjaarsdroogte van 2011 is daarmee erger dan ooit. Om het tekort weg te werken, moet het zeker twee weken achtereen flink regenen, waarbij grootschalig zo'n anderhalve maandsom valt.'